

Hardheid van water

De hardheid van water wordt bepaald door de hoeveelheden calcium (kalk) en magnesium in het water. Bij verhitting slaan deze zouten neer en ontstaat kalkaanslag. Dat verkort de levensduur van apparaten en leidingen.

Hard water is niet vies of ongezond. Onderzoekers hebben zelfs aanwijzingen gevonden dat water met zeer weinig calcium en magnesium (zeer zacht water) hart- en vaatziekten kan bevorderen.

Hoe 'hard' water is, meten we in zogeheten Duitse hardheidsgraden (°D). Eén °D komt overeen met 10 milligram calciumoxide per liter water. In de tabel staat de indeling weergegeven die waterleidingbedrijven aanhouden:

Meetwaarde (in °D)	Aanduiding
<4	Zeer zacht water
4 tot 8	Zacht water
8 tot 12	Gemiddelde hardheid
12 tot 18	Vrij hard water
18 tot 30	Hard water
30>	Zeer hard water

Ontharden

Water 'ontharden' betekent de hoeveelheid calcium in water verminderen. Aangezien kalkaanslag

door hard water in apparaten schade kan veroorzaken, ontharden steeds meer waterleidingbedrijven

het water al centraal. De hoeveelheid van een ander zout, magnesium, moet daarbij hetzelfde blijven.

Die richtlijn is gebaseerd op een advies van de Gezondheidsraad. De raad stelde dat magnesium

(in de hoeveelheid waarin het in water voorkomt) nuttig is voor de gezondheid.

Apparaten ontkalken

Het kost meer energie om water op te warmen wanneer er kalkaanslag zit op de verwarmingselementen

van het apparaat. De kalkaanslag in koffiezetapparaten, waterkokers en kalkaanslag op het aanrecht

verdwijnen met huishoudazijn. Er zijn ook andere kalkoplossende middelen op de markt die biologisch

afbreekbaar zijn. Vergeet trouwens niet na het ontkalken het apparaat na te spoelen, want lang inwerken

van het zuur kan schade veroorzaken aan het apparaat.
Pas op met drinkwater ontharden

Thuis drinkwater ontharden kan met verschillende apparaten, maar niet ieder onthardingsapparaat is veilig.

Vraag eerst na bij het waterleidingbedrijf of uw apparaat gevaar vormt voor de gezondheid.

Als de hardheidsgraad door ontharding onder 5,6 °D komt, dan kunnen metaaldeeltjes uit de waterleiding

oplossen in het drinkwater. Dat is schadelijk voor de gezondheid.

Lijst van waterhardheid in Nederland

Deze lijst geeft een moment-opname per 1 oktober 2003 van de hardheid van het door de Nederlandse waterbedrijven geleverde leidingwater. De gegevens worden onder voorbehoud verstrekt. Aansprakelijkheid voor onjuistheden en/of afwijkingen wordt niet aanvaard. De meest nauwkeurige en actuele gegevens verkrijgt men door deze rechtstreeks bij de desbetreffende bedrijven op te vragen.

Plaats	In mmol/l	in °D
Aalburg NB	1,80	10,1
Aalsmeer NH	1,5	8,4
Aalten Gld	2,7 - 3,4	15,1 - 19,0
Aardenburg Z	1,44 - 1,8	8 - 10
Aarle-Rixtel NB	2,43	13,5
Abbekerk NH	1,5	8,4
Abcoude U	1,24 - 1,30	6,9 - 7,3
Achtkarspelen F	1,2	6,7
Akersloot NH	1,5	8,4
Alblasserdam ZH	2,4	13,4
Albrandswaard ZH	1,53	8,5
Alkemade ZH	2,0	11,1
Alkmaar NH	1,5	8,4
Almelo O	2,12 - 2,52	11,8 - 14,0
Almere Fl	0,85	4,8

Plaats	In mmol/l	in °D
Almkerk NB	1,94	10,7
Alphen-Chaam NB	1,43 - 1,78	8,0 - 10,0
Alphen a/d Rijn ZH	2,0	11,1
Ambt Montfort L	1,34	7,5
Ameide ZH	2,28	12,8
Ameland F	1,2 - 2,16	6,7 - 12
Amerongen U	0,84 - 1,13	4,7 - 6,3
Amersfoort U	0,99 - 1,19	5,5 - 6,6
Ammerstol ZH	2,46	13,8
Ammerzoden Gld	1,96	10,9
Amstelveen NH	1,5	8,4
Amsterdam NH	1,5	8,4
Andijk NH	1,5	8,4
Angerlo Gld	0,97	5,6
Anloo Dr	1,5	8,4
Anna Paulowna NH	1,5	8,4
Apeldoorn Gld	0,7 - 1,2	3,8 - 7,4
Appeltern G	2,32	12,9
Appingedam Gr	1,68 - 2,12	9,4 - 11,9
Arcen en Velden L	1,81	10,1
Arkel ZH	2,26	12,8
Arnemuiden Z	1,26 - 1,62	7- 9
Arnhem Gld	0,8 - 1,6	4,5 - 9,0
Asperen ZH	1,8 - 2,0	10,1 - 11,2
Assen Dr	1,48	8,3
Assendelft NH	1,5	8,4
Asten NB	1,52	8,5
Avenhorn NH	1,5	8,5
Avereest O	1,43 - 1,78	8,0 - 10,0
Axel Z	1,44 - 1,8	8 - 10
Baarle-Nassau NB	1,43	8,0
Baarle-Hertog NB	1,43	8,0
Baarn U	0,98 - 1,35	5,5 - 7,6
Baexem L	2,1	11,8
Bakel en Milheeze NB	1,86	10,4
Barendrecht ZH	1,53	8,5
Barneveld Gld	0,74 - 1,11	4,2 - 6,2
Barsingerhorn NH	1,5	8,4
Batenburg G	2,32	12,9
Bathmen O	1,6	9
Bedum Gr	1,51	8,4
Beegden L	2,1	11,8
Beek L	1,75 - 1,79	9,8 - 10,0
Beek en Donk NB	1,52 - 2,13	8,5 - 11,9
Beemster NH	1,5	8,4
Beers NB	2,37 - 2,41	13,2 - 13,4
Beesd G	2,28	12,8
Beesel L	2,48	13,9
Beilen Dr	2,03	11,3
Bellingwedde Gr	1,12 - 1,82	6,3 - 10,1
Bemmel Gld	2,16	12,1
Bennebroek NH	1,5	8,4
Bergambacht ZH	2,24 - 2,45	12,5 - 13,6
Bergen L	1,28 - 1,81	7,2 - 10,1

Plaats	In mmol/l	in °D
Bergen NH	1,5	8,4
Bergen op Zoom NB	1,65	9,2
Bergeyk NB	0,82 - 1,77	4,6 - 9,9
Bergh Gld	1,6	9,0
Berghem NB	2,54 - 2,71	14,2 - 15,2
Bergschenhoek ZH	1,55 - 1,65	8,7 - 9,0
Berkel-Enschot NB	1,17	6,6
Berkel en Rodenrijs ZH	1,55 - 1,65	8,7 - 9,0
Berkenwoude ZH	2,55	14,3
Berkhout NH	1,5	8,4
Berlicum NB	2,37	13,3
Bernheezе NB	1,51 - 2,37	8,4 - 13,2
Bernisse ZH	1,53	8,5
Best NB	1,53	8,5
Beuningen Gld	1,15	6,4
Beverwijk NH	1,5	8,4
Biddinghuizen Fl	1,5	8,3
Bildt, Het F	1,2	6,7
Bilt, De U	0,98- 1,00	5,5 - 5,6
Binnenmaas ZH	1,53	8,5
Bladel NB	1,77	9,9
Blaricum NH	1,5	8,4
Bleiswijk ZH	1,55 - 1,65	8,7- 9,0
Bleskensgraaf c.a. ZH	2,2	12,3
Bloemendaal NH	1,5	8,4
Blokker NH	1,5	8,4
Boarnsterhim F	1,2	6,7
Bodegraven ZH	1,71 - 2,25	9,5 - 12,5
Boekel NB	2,33	13,3
Bolsward F	1,2	6,7
Borculo Gld	2,1- 3,1	11,8- 17,4
Borger Dr	1,26	7,1
Borne O	0,71- 2,23	4,0- 12,5
Borssele Z	1,26- 1,62	7- 9
Boskoop ZH	2,25	12,5
Bovenkarspel NH	1,5	8,4
Boxmeer NB	2,26- 2,98	12,7- 16,7
Boxtel NB	1,17- 1,49	6,6- 8,3
Brakel Gld	2,45	13,6
Brandwijk ZH	2,28	12,8
Breda NB	1,78- 2,13	10,0- 11,9
Brederwiede O	0,89- 2,23	5,0- 12,5
Breukelen U	1,06- 1,30	5,9 - 7,3
Brielle ZH	1,53	8,5
Broek in Waterland NH	1,5	8,4
Brouwershaven Z	2,52- 2,7	14- 15
Bruinisse Z	2,52- 2,7	14- 15
Brummen Gld	1,04	5,8
Brunssum L	1,06	5,9
Budel NB	1,73	9,7
Bunnik U	1,03- 2,52	5,8- 14,1
Bunschoten U	0,84 - 1,13	4,7 - 6,3
Buren Gld	1,84	10,3
Bussum NH	1,5	8,4

Plaats	In mmol/l	in °D
Callantsoog NH	1,5	8,4
Capelle a/d IJssel ZH	1,53	8,5
Castricum NH	1,5	8,4
Chaam NB	1,74	9,7
Coevorden Dr	1,96	11,0
Cothen U	1,5	8,4
Cromstrijen ZH	1,53	8,5
Culemborg Gld	2,06 - 2,39	11,5 - 13,3
Cuyk NB	2,33- 2,98	13,3 - 16,7
Dalem ZH	2,28	12,8
Dalen Dr	1,5	8,4
Dalfsen O	1,31- 2,43	8,5 - 13,5
Dantumadeel F	1,2	6,7
De Marne Gr	1,51	8,4
Deil G	2,45	13,6
Delden O	2,05- 2,14	11,5 - 12,0
Delft ZH	1,53	8,5
Delfzijl Gr	1,68- 2,12	9,4- 11,9
Denekamp O	1,13- 1,92	6,3 - 10,7
Deurne NB	1,86	10,4
Deventer O	1,4- 1,6	7,8 - 9
Didam Gld	0,97	5,6
Diemen NH	1,5	8,4
Diepenheim O	1,96- 2,14	11,0- 12,0
Diepenveen O	1,15 - 1,71	6,4 - 9,5
Diessen NB	1,03 - 1,77	5,5- 9,9
Diever Dr	1,53	8,6
Dinxperlo Gld	3,0 - 3,4	16,8- 19,0
Dirksland ZH	2,52- 2,7	14 - 15
Dodewaard Gld	1,15	6,4
Doesburg Gld	1,0- 1,6	5,6 - 9,0
Doetinchem Gld	1,6 - 3,0	9,0 - 16,8
Domburg Z	1,26- 1,62	7- 9
Dongen NB	2,13	11,9
Dongeradeel F	1,2	6,7
Doorn U	0,75- 1,0	4,2- 5,6
Dordrecht ZH	1,53	8,5
Drechterland NH	1,5	8,4
Driebergen/Rijsenburg U	0,71-0,77	4,0- 4,3
Driebruggen ZH	2,06	11,5
Drimmelen NB	2,13	11,9
Dronten FI	1,5	8,3
Drunen NB	1,33	7,4
Druten Gld	1,15 - 2,27	6,4 - 12,7
Duiveland Z	2,34- 2,7	13 - 15
Duiven Gld	1,0 - 1,2	5,6 - 6,7
Dungen, Den NB	1,51	8,4
Dwingeloo Dr	1,53	8,6
Echt/Susteren L	1,34 - 1,79	7,5 - 10,0
Echteld Gld	1,15	6,4
Edam NH	1,5	8,4
Ede Gld	0,8- 1	4,4- 5,5
Eelde Dr	1,8	10
Eemnes U	1,38 - 1,88	7,7 - 10,5

Plaats	In mmol/l	in °D
Eemsmond Gr	1,51 - 2,14	8,4 - 11,9
Eersel NB	1,77	9,9
Egmond aan Zee NH	1,5	8,4
Egmond-Binnen NH	1,5	8,4
Eibergen Gld	1,5 - 3,1	8,4 - 17,4
Eindhoven NB	1,22	6,7
Elburg Gld	0,64 - 0,73	3,6 - 4,4
Elst Gld	1,13	6,3
Emmen Dr	1,49	8,3
Enkhuizen NH	1,5	8,4
Enschede O	1,3- 2,3	7,1- 12,8
Epe Gld	0,76	4,3
Ermelo Gld	0,92	5,1
Erp NB	2,33	13,3
Esch NB	1,17	6,5
Etten-Leur NB	1,6	9,0
Everdingen ZH	2,28	12,8
Eijsden L	1,75	9,8
Ferwerderadeel F	1,2	6,7
Franekeradeel F	1,2	6,7
Gaasterlân-Sleat F	1,2	6,7
Gasselte Dr	1,26	7,1
Geertruidenberg NB	2,13	11,9
Geffen NB	2,33 - 2,54	13,0- 14,2
Geldermalsen Gld	1,84 - 2,39	10,3 - 13,3
Geldrop NB	1,17	6,5
Geleen L	1,75 - 1,79	9,8 - 10,0
Gemert NB	1,53- 2,41	8,5- 13,4
Gendringen Gld	1,6 - 3,4	9,0 - 19,0
Gendt Gld	2,30	12,9
Genemuiden O	2,14- 2,23	12,0- 12,5
Gennep L	1,27- 1,81	7,1 - 10,1
Giessenburg ZH	2,28	12,8
Giessenlanden ZH	2,39	13,3
Gieten Dr	1,26	7,1
Gilze en Rijen NB	1,43- 1,78	8 - 10,0
Goedereede ZH	2,52- 2,7	14 - 15
Goes Z	1,26- 1,62	7 - 9
Goirle NB (deel Riel)	1,43	8,0
Goirle NB	1,9	10,6
Goor O	2,05- 2,50	11,5- 14,0
Gorinchem ZH	2,39	13,3
Gorssel Gld	1,8 - 3,3	10,1 - 18,5
Gouda ZH	2,25	12,5
Gouderak ZH	2,46	13,8
Goudriaan ZH	2,28	12,8
Graafstroom ZH	2,39	13,3
Graft-De Rijk NH	1,5	8,4
Gramsbergen O	1,70- 1,78	9,5- 10,0
Grathem L	2,1	11,8
Grave NB	2,33- 2,54	13,0- 14,2
's-Graveland NH	1,5	8,4
's-Gravendeel ZH	1,53	8,5
's-Gravenhage ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0

Plaats	In mmol/l	in °D
's-Gravenzande ZH	1,53	8,5
Groenlo Gld	1,5 - 2,4	8,4 - 13,4
Groesbeek Gld	0,73 - 1,2	4,1 - 6,7
Groningen Gr	1,8	10
Groot-Ammers ZH	2,2	12,3
Grootebroek NH	1,5	8,4
Grootegast Gr	1,5	8,4
Gulpen-Wittem L	0,53 - 1,75	3,0 - 9,8
Haaksbergen O	1,5 - 3,1	8,4- 17,4
Haaren NB	1,17	6,6
Haarlem NH	1,5	8,4
Haarlemmerliede en Spaarnwoude NH	1,5	8,4
Haarlemmermeer NH	1,5	8,4
Haastrecht ZH	2,46	13,8
Haelen L	2,35	13,2
Hagestein ZH	2,28	12,8
Halderberge NB	1,60	9,0
Halsteren NB	1,62- 1,8	9- 10
Ham, Den O	2,05- 2,23	11,5- 12,5
Haps NB	2,41- 3,20	13,4- 17,8
Hardenberg O	2,01- 2,19	11,2- 12,2
Harderwijk Gld	0,97	5,4
Hardinxveld/ Giessendam ZH	2,47	13,7
Haren Gr	1,8	10,0
Harenkarspel NH	1,5	8,4
Harlingen F	1,2	6,7
Harmelen U	1,24-1,3	6,9- 7,3
Hasselt O	2,08- 2,43	11,6- 13,5
Hatterum Gld	0,76	4,3
Havelte Dr	1,11- 1,46	6,2- 8,1
Hazerswoude ZH	1,97	11,0
Hedel Gld	2,06	11,5
Heel L	2,35	13,2
Heemskerk NH	1,5	8,4
Heemstede NH	1,5	8,4
Heerde Gld	0,76	4,3
Heerenveen F	2,1	12
Heerewaarden Gld	1,96	10,9
Heerhugowaard NH	1,5	8,4
Heerjansdam ZH	1,53	8,5
Heerlen L	0,53 - 1,79	3,0 - 10,0
Heesch NB	2,33- 2,71	13,0- 14,2
Heeswijk-Dinther NB	1,51- 2,37	8,4- 13,2
Heeze NB	1,52- 1,73	9,7- 8,5
Hei en Boeicop ZH	2,8	12,8
Heiloo NH	1,5	8,4
Heino O	2,08- 2,43	11,6- 13,5
Helden L	1,98 - 2,38	11,1- 13,3
Helder, Den NH	1,5	8,4
Hellendoorn O	1,31 - 1,69	6 -7
Hellevoetsluis ZH	1,53	8,5
Helmond NB	1,93- 2,13	10,8- 11,9
Helvoirt NB	1,17	6,6
Hendrik-Ido-Ambacht ZH	1,69	9,4

Plaats	In mmol/l	in °D
Hengelo Gld	1,6	9,0
Hengelo O	1,20 - 2,41	6,7 - 13,4
Hensbroek NH	1,5	8,4
Herten L	2,58	14,6
's-Hertogenbosch NB	1,33- 2,39	7,4- 13,3
Heteren Gld	1,07	6,0
Hekelum ZH	1,8- 2,0	10- 11
Herwijnen Gld	2,25- 2,35	12,6- 13,2
Heteren Gld	1,13	6,3
Heumen Gld	1,17	6,6
Heusden NB	1,80	10,1
Heythuysen L	2,35	13,2
Hillegom ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Hilvarenbeek NB	1,03	5,8
Hilversum NH	1,38 - 1,88	7,73- 10,5
Hoevelaken Gld	1,11	6,2
Holten O	2,16 - 2,82	12 - 15,7
Hontenisse Z	1,26- 1,62	7- 9
Hoogblokland ZH	2,2	12,3
Hoogeloon c.a. NB	1,77	9,9
Hooge en Lage Mierde NB	1,77	9,9
Hoogeveen Dr	1,43	8,0
Hoogezand/Sappemeer Gr	1,5 - 1,8	8,4 - 10
Hoogkarspel NH	1,5	8,4
Hoogkerk Gr	2,2	12,3
Hoogmade ZH	1,97	11,0
Hoogwoud NH	1,5	8,4
Hoorn NH	1,5	8,4
Hoornaar ZH	2,28	12,8
Horn L	2,1	11,8
Horssen G	2,32	12,9
Horst a.d. Maas L	1,49 - 2,11	8,3 - 11,8
Houten U	1,99 - 2,52	11,1 - 14,1
Huissen Gld	1,64- 2,48	9,2- 13,8
Huizen NH	1,5	8,4
Hulst Z	1,26	7
Hummelo en Keppel Gld	1,6	9,0
Hunsel L	2,33	13,0
Huijbergen NB	1,26- 1,62	7- 9
IJpendam NH	1,5	8,4
Jacobswoude ZH	2,0	11,1
Jisp NH	1,5	8,4
Kamerik U	2,06	11,5
Kampen O	0,99 - 1,10	5,5 - 6,1
Kapelle Z	1,26- 1,62	7- 9
Katwoude NH	1,5	8,4
Katwijk ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Kedichem ZH	2,2	12,3
Kerkdriel Gld	2,84- 2,91	15,9- 16,3
Kerkrade L	0,53- 1,06	3,0 - 5,9
Kerkwijk Gld	1,96	10,9
Kessel L	2,11	11,8
Kesteren Gld	1,15	6,4
Klundert NB	1,6	9,0

Plaats	In mmol/l	in °D
Kockengen U	1,19	6,7
Koedijk NH	1,5	8,4
Kollumerland c.a. F	1,2	6,7
Koog a/d Zaan NH	1,5	8,4
Korendijk ZH	1,53	8,5
Kortgene Z	1,26- 1,62	7- 9
Koudekerk a/d Rijn ZH	1,97	11,0
Kraggenburg O	1,40 - 1,73	7,8 - 9,6
Krimpen a/d Lek ZH	2,59	14,5
Krimpen a/d IJssel ZH	2,45	13,6
Krommenie NH	1,5	8,4
Landerd NB	2,38	13,2
Landgraaf L	0,53 - 1,06	3,0 - 5,9
Landsmeer NH	1,5	8,4
Langbroek U	1,5	8,4
Langedijk NH	1,5	8,4
Langerak ZH	2,2	12,3
Laren NH	1,5	8,4
Leek Gr	1,5	8,4
Leende NB	1,73	9,7
Leerbroek ZH	2,2	12,3
Leerdam ZH	2,39	13,3
Leersum U	0,84 - 0,87	4,7 - 4,9
Leeuwarden F	1,2	6,7
Leewarderadeel F	1,2	6,7
Leiden ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Leiderdorp ZH	1,97	11,0
Leidschendam ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Leimuiden ZH	1,97	11,0
Lekkerkerk ZH	2,57	14,4
Lelystad FI	0,85 - 1,5	4,8 - 8,3
Lemsterland F	1,2	6,7
Leusden U	0,84 - 1,13	4,7 - 6,3
Lexmond ZH	2,2	12,3
Lichtenvoorde Gld	2,4- 3,7	13,5- 20,7
Liemeer ZH	1,71	9,5
Liempde NB	1,49	8,3
Lienden Gld	1,13	6,3
Lier, De ZH	1,53	8,5
Lieshout NB	1,52- 2,13	8,5- 11,9
Liesveld ZH	2,39	13,3
Limmen NH	1,5	8,4
Lingewaal Gld	2,28 - 2,39	12,8 - 13,3
Linne L	1,31	7,3
Lisse ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Lith NB	2,71	15,2
Littenseradiel F	1,2	6,7
Lochem Gld	2,1 - 3,1	11,8- 17,4
Loenen U	1,06-1,10	5,9- 6,2
Loon op Zand NB	1,80	10,1
Loosdrecht U	1,06-1,10	5,9 - 6,2
Lopik U	1,24 - 1,8	6,9 - 10,1
Loppersum Gr	1,5 - 2,14	8,4 - 11,9
Losser O	1,3 - 1,62	7,2 - 9,0

Plaats	In mmol/l	in °D
Luyksgestel NB	0,82	4,6
Maarheeze NB	1,73	9,7
Maarn U	0,99 - 1,13	5,5- 6,3
Maarssen U	1,72 - 1,86	9,6 - 10,4
Maartensdijk U	1,06 - 1,86	5,9 - 10,4
Maasbracht L	1,34	7,5
Maasbree L	1,98 - 2,11	11,1 - 11,8
Maasdonk NB	2,39- 2,66	13,3- 14,8
Maasdriel Gld	2,06	11,5
Maasland ZH	1,53	8,5
Maassluis ZH	1,53	8,5
Maastricht L	1,75 - 3,98	9,8 - 22,3
Margraten L	1,75	9,8
Mariënberg O	2,01- 2,19	11,2- 12,2
Marlekerke Z	1,44- 1,8	8- 10
Markelo O	2,25 - 2,59	12,5 - 14,4
Marken NH	1,5	8,4
Marknesse O	1,40 - 1,73	7,8 - 9,6
Marle (Wyhe) Gld	0,59- 0,63	3,3- 3,5
Marum Gr	1,5	8,4
Maurik Gld	1,94	10,8
Medemblik NH	1,5	8,4
Meerkerk ZH	2,2	12,3
Meerlo-Wanssum L	1,49	8,3
Meerssen L	1,75	9,8
Megen c.a. NB	2,59- 2,65	14,4- 14,8
Melick en Herkenbosch L	1,47	8,2
Menualdadeel F	1,2	6,7
Menterwolde Gr	1,68- 2,12	9,4 - 11,9
Meppel Dr	1,11- 1,46	6,2- 8,1
Meyel L	2,11 - 2,38	11,8 - 13,3
Middelburg Z	1,26- 1,62	7- 9
Middelharnis Z	2,52- 2,7	14- 15
Middenschouwen Z	2,34- 2,7	13- 15
Midwoud ZH	2,7	15
Mierlo NB	1,93	10,8
Mill NB	2,33	13,4
Millingen a/d Rijn Gld	1,22	6,8
Moerdijk NB	1,60	9,0
Moergestel NB	1,03- 1,77	5,8- 9,9
Molenaarsgraaf ZH	2,2	12,3
Monnickendam NH	1,5	8,4
Monster ZH	1,6	8,5
Montfoort U	1,24- 2,59	6,9- 14,5
Montfort L	1,25	7
Mook en Middelaar L	1,27	7,1
Moordrecht ZH	2,25	12,5
Muiden NH	1,1- 1,5	6 - 8
Naaldwijk ZH	1,53	8,5
Naarden NH	1,5	8,4
Nagele O	1,4 - 1,73	7,8 - 9,6
Nederhorst den Berg NH	1,5	8,4
Nederlek ZH	2,45	13,6
Nederweert L	2,11 - 2,38	11,8 - 13,3

Plaats	In mmol/l	in °D
Neede Gld	3,3	18,5
Neer L	2,1	11,8
Neerijnen Gld	2,28	12,8
Nibbixwoud NH	1,5	8,4
Niedorp NH	1,5	8,4
Nieuw-Lekkerland ZH	2,41	13,4
Nieuwe Wetering ZH	1,97	11,0
Nieuwegein U	2,0	11,2
Nieuwerbrug ZH	1,72	11,1 - 9,6
Nieuwerkerk a/d IJssel ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Nieuwkoop ZH	1,71	9,5
Nieuwland ZH	2,2	12,3
Nieuwleusen O	1,43- 2,23	8,0- 12,5
Nieuwpoort ZH	2,2	12,3
Nieuwveen ZH	2,06	11,5
Nistelrode NB	2,37	13,2
Noordeloos ZH	2,2	12,3
Noorden ZH	2,06	11,5
Noorder-Koggenland NH	1,5	8,4
Noord-Oostpolder FI	0,93- 2,28	5,0- 13,0
Noordwijk ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Noordwijkerhout ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Nootdorp ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Norg Dr	1,89	10,5
Nuenen NB	1,22- 1,53	6,7- 8,5
Nuland NB	2,33- 2,39	13,0- 13,3
Nunspeet Gld	0,74	4,2
Nuth L	1,75 - 1,79	9,8 - 10,0
Nijefurd F	1,2	6,7
Nijeveen Dr	0,9	5,0
Nijkerk Gld	1,11	6,2
Nijmegen Gld	2,16	12,1
Obdam NH	1,5	8,4
Ochten G	1,13	6,3
Odoorn Dr	1,24	6,9
Oeffelt NB	2,34- 3,20	13- 17,8
Oegstgeest ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Ohé en Laak L	1,31	7,3
Oirschot NB	1,03- 1,53	5,8- 8,5
Oisterwijk NB	1,17	6,6
Oldebroek Gld	1,01	5,7
Oldenzaal O	1,29- 1,89	7,2 - 10,5
Olst O	1,15-1,71	6,4 - 9,5
Ommen O	1,25- 1,70	7,0- 9,5
Onderbanken L	1,06	5,9
Oost-, West- en Middelbeers NB	1,08- 1,53	6 - 8,5
Oostburg Z	1,44- 1,8	8- 10
Oosterhesselen Dr	1,5	8,4
Oosterhout NB	2,13	11,9
Oosterwijk ZH	2,2	12,3
Oostflakkee ZH	2,7- 3,06	15- 17
Ooststellingwerf F	1,2- 2,16	7- 12
Oostzaan NH	1,5	8,4
Ootmarsum O	0,89- 1,07	5,0- 6,0

Plaats	In mmol/l	in °D
Oploo c.a. NB	2,38- 3,20	13,3- 17,8
Opmeer NH	1,5	8,4
Opperdoes NH	1,5	8,4
Opsterland F	1,2	7
Oss NB	2,33- 2,71	13,0- 15,2
Ossendrecht NB	1,26- 1,62	7- 9
Ottoland ZH	2,2	12,3
Oud-Alblas ZH	2,2	12,3
Oud-Beijerland ZH	1,53	8,5
Oud Ade ZH	1,97	11,0
Oude Wetering ZH	1,97	11,0
Oudendijk NH	1,5	8,4
Ouder-Amstel NH	1,5	8,4
Ouderkerk a/d IJssel ZH	2,0 - 2,25	11,1 - 12,5
Oudewater U	1,24 - 1,71	6,9 - 9,5
Oudorp NH	1,5	8,4
Overasselt G	1,13	6,3
Overbetuwe G	1,15	6,4
Papendrecht ZH	2,41	13,4
Peize Dr	1,51	8,4
Pekela Gr	1,39- 1,8	7,8- 10,1
Posterholt L	1,31	7,3
Poortugaal ZH	1,5- 1,6	8,5- 9,0
Purmerend NH	1,5	8,4
Putte NB	1,26- 1,62	7- 9
Putten Gld	0,75	4,2
Pijnacker ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Raalte O	0,77- 1,94	4,3 - 10,8
Ravenstein NB	2,59- 2,66	14,4- 14,8
Reeuwijk ZH	1,71 - 2,25	9,5 - 12,5
Reiderland Gr	1,39- 1,8	7,8- 10,1
Reimerswaal Z	1,07- 1,16	5,9- 6,5
Renkum Gld	1,0	5,6
Renswoude U	0,99- 1,13	5,5- 6,3
Reusel NB	1,77	9,9
Rheden Gld	0,7- 1,0	3,9- 5,6
Rhenen U	0,88- 1,12	4,9- 6,3
Rhoon ZH	1,5- 1,6	8,5- 9,0
Ridderkerk ZH	1,46	8,1
Riethoven NB	0,82- 1,77	4,4- 9,9
Roden Dr	1,51	8,4
Roelofsarendsveen ZH	1,97	11,0
Roerdalen L	1,34 - 1,47	7,5 - 8,2
Roermond L	1,47 - 2,61	8,2 - 14,6
Roggel en Neer L	2,35	13,2
Rolde Dr	1,26	7,1
Ronde Venen, De U	1,24-1,30	6,9 - 7,3
Roosendaal NB	1,91	10,7
Rosmalen NB	1,87	10,4
Rossum Gld	1,96	10,9
Rotterdam ZH	1,53	8,5
Rozenburg ZH	1,53	8,5
Rozendaal Gld	0,7	4
Rucphen NB	1,6	9,0

Plaats	In mmol/l	in °D
Ruinen Dr	1,43	8,0
Ruinerwold Dr	1,43	8,0
Ruurlo Gld	2,1 - 3,9	11,8- 21,8
Rijnsaterwoude ZH	1,97	11,0
Rijnsburg ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Rijnwaarden Gld	1,0 - 1,7	5,6 - 9,5
Rijnwoude ZH	1,97	11,0
Rijpwetering ZH	1,97	11,0
Rijssen O	0,71- 2,82	4,0 - 15,7
Rijswijk ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Santpoort NH	1,5	8,4
Sassenheim ZH	1,55- 1,65	8,7- 9,0
Sas van Gent Z	1,44- 1,8	8- 10
Schagen NH	1,5	8,4
Schaijk NB	2,33- 2,54	13,0- 14,2
Scheemda Gr	1,39- 1,8	7,8- 10,0
Schelluinen ZH	2,2	12,3
Schermer NH	1,5	8,4
Scherpenzeel Gld	0,99- 1,13	5,5 - 6,3
Schiedam ZH	1,58	8,5
Schiermonnikoog F	1,0	5,6
Schinnen L	1,06 - 1,79	5,9 - 10,0
Schipluiden ZH	1,53	8,5
Schoonebeek Dr	1,49	8,3
Schoonhoven ZH	2,25	12,5
Schoonrewoerd ZH	2,2	12,3
Schoorl NH	1,5	8,4
Schijndel NB	1,51	8,4
Sevenum L	1,98 - 2,11	11,1 - 11,8
Simpelveld L	0,53 - 1,51	3,0 - 8,5
Sint Anthonis NB	2,33- 2,98	13,3- 16,7
Sint Maarten NH	1,5	8,4
Sint Michielsgestel NB	1,51	8,4
Sint Odiliënberg L	1,31	7,3
Sint Oedenrode NB	1,49- 1,53	8,3- 8,5
Sint Pancras NH	1,5	8,4
Sint Philipsland Z	1,63	9,1
Sittard/Geleen/Born L	1,75 - 2,17	9,8 - 12,2
Skarsterlân F	1,2	6,7
Sleen Dr	1,5	8,4
Sliedrecht ZH	2,39	13,3
Slochteren Gr	1,94- 2,14	10,9- 11,9
Sluis Z	1,44- 1,8	8 - 10
Smallingerland F	1,2	7
Smilde Dr	2,03	11,3
Sneek F	1,2	6,7
Soest U	0,91 - 1,29	5,1 - 7,2
Someren NB	1,52	8,5
Son en Breugel NB	1,53	8,5
Spijkenisse ZH	1,53	8,5
Stadskanaal Gr	1,12- 1,68	6,33- 9,4
Stampersgat NB	1,6	9
Staphorst O	1,11-1,46	6,2 - 8,1
Stede Broec NH	1,5	8,4

Plaats	In mmol/l	in °D
Steenbergen NB	1,6	9,0
Steenderen Gld	1,6	9,0
Steenwijk O	1,11 - 1,46	6,2 - 8,1
Stein L	1,75 - 1,79	9,8 - 10,0
Stevensweert L	1,31	7,3
Stolwijk ZH	2,46	13,8
Streefkerk ZH	2,2	12,3
Strijen ZH	1,53	8,5
Swalmen L	2,48 - 2,61	13,9 - 14,6
Swifterbant FI	0,85 - 1,5	4,8 - 8,3
Sijbekarpsel NH	1,5	8,4
Ten Boer Gr	1,5 - 2,14	8,4 - 11,9
Ter Aar ZH	1,71 - 1,98	9,5 - 11,1
Terneuzen Z	1,44- 1,8	8- 10
Terschelling F	1,7	9,5
Texel NH	1,5	8,4
Tholen Z	1,6 - 1,8	9 - 10
Thorn L	2,35	13,2
Tiel Gld	1,84	10,3
Tienhoven ZH	2,28	12,8
Tynaarlo D	1,8	10
Tytsjerksteradiel F	1,2	6,7
Tilburg NB	1,9	10,6
Tubbergen O	2,12 - 2,52	11,8 - 14
Twisk NH	1,5	8,4
Ubbergen Gld	1,22	6,8
Uden NB	2,37 - 2,41	13,0- 13,3
Udenhout NB	1,17	6,5
Uitgeest NH	1,5	8,4
Uithoorn NH	1,5	8,4
Urk FI	1,40 - 1,72	7,8 - 9,6
Ursem NH	1,5	8,4
Utrecht U	1,03 - 1,86	5,7 - 10,4
Vaals L	0,53 - 1,75	3,0 - 9,8
Vaassen Gld	0,59- 0,63	3,3 - 3,5
Valburg Gld	1,13	6,3
Valkenburg ZH	1,55 - 1,65	8,7- 9,0
Valkenburg a/d Geul L	1,51 - 1,79	8,5 - 10,0
Valkenisse Z	1,44- 1,8	8- 10
Valkenswaard NB	1,17	6,5
Veendam Gr	1,39- 1,8	7,8- 10,1
Veenendaal U	1,18- 1,26	6,6 - 7,0
Veere Z	1,26- 1,62	7- 9
Veghel NB	2,41	13,4
Veldhoven NB	1,22- 1,77	6,7- 9,9
Velsen NH	1,5	8,4
Venhuizen NH	1,5	8,4
Venlo L	1,12 - 1,27	6,3 - 7,1
Venray L	1,67 - 2,11	9,4 - 11,8
Vessem NB	1,77	9,9
Vianen ZH	2,39	13,3
Vierlingsbeek NB	2,26	12,7
Vlaardingen ZH	1,53	8,5
Vlagtwedde Gr	0,98- 1,21	5,5- 6,8

Plaats	In mmol/l	in °D
Vledder Dr	0,9	5,0
Vleuten-De Meern U	1,33- 1,37	7,5 - 7,7
Vlieland F	1,7	9,5
Vlissingen Z	1,26- 1,62	7- 9
Vlist ZH	2,25	12,5
Vlodrop L	1,31	7,3
Vlijmen NB	1,33	7,4
Voerendaal L	1,51 - 1,79	8,5 - 10,0
Voorburg ZH	1,55 - 1,65	8,7 - 9,0
Voorhout ZH	1,55 - 1,65	8,7 - 9,0
Voorschoten ZH	1,61	9,0
Voorst Gld	0,76 - 1,01	4,3 - 5,7
Vorden Gld	1,8 - 3,3	10,1 - 18,5
Vries Dr	1,89	10,5
Vriezenveen O	1,64-1,8	9,1 - 10
Vrouwenakker ZH	2,06	11,5
Vught NB	1,17	6,5
Waalre NB	1,16	6,8
Waalwijk NB	1,38	7,7
Waarder ZH	2,06	11,5
Waddinxveen ZH	2,25	12,5
Wageningen Gld	0,8	4,4
Wamel Gld	2,15- 2,29	12,0- 12,8
Wanroij NB	2,41	13,4
Warmenhuizen NH	1,5	8,4
Warmond ZH	1,97	11,0
Warnsveld Gld	1,8 - 3,3	10,1 - 18,5
Wassenaar ZH	1,55- 1,65	8,7 - 9,0
Wateringen ZH	1,53	8,5
Waterland NH	1,5	8,4
Weerselo O	1,78- 1,88	10,0 - 10,5
Weert L	2,11- 2,38	11,8 - 13,3
Weesp NH	1,5	8,4
Wehl Gld	1,0 - 2,8	5,6 - 15,7
Werkendam NB	1,80	10,1
Wervershoof NH	1,5	8,4
Wessem L	2,1	11,8
West Maas en Waal Gld	2,27	12,7
Westerbork Dr	2,03	11,3
Westerhoven NB	0,82- 1,77	4,6 - 9,9
Westerkoggenland NH	1,5	8,4
Westerschouwen Z	2,34- 2,7	13 - 15
Westervoort Gld	1,2	6,7
Westkapelle Z	1,26- 1,62	7 - 9
Weststellingwerf F	2,1	12
Westvoorne ZH	1,58	8,5
Westwoud NH	1,5	8,4
Westzaan NH	1,5	8,4
Wierden O	1,63-2,52	9,1 - 14
Wieringen NH	1,5	8,4
Wieringerwaard NH	1,5	8,4
Wieringermeer NH	1,5	8,4
Willemstad NB	1,6	9,0
Winkel NH	1,5	8,4

Plaats	In mmol/l	in °D
Winschoten Gr	1,39- 1,8	7,8- 10,1
Winsum Gr	1,5	8,4
Winterswijk Gld	3,1	17,4
Wisch Gld	3,0 - 3,4	16,8 - 19,0
Wissenkerke Z	1,26- 1,62	7 - 9
Wittem L	0,53- 3,72	3,0 - 20,8
Woensdrecht NB	1,26- 1,62	7 - 9
Woerden U	1,24- 1,71	6,9 - 9,5
Wognum NH	1,5	8,4
Wûnseradiel F	1,5	8,5
Wormer NH	1,5	8,4
Wormerland NH	1,5	8,4
Wormerveer NH	1,5	8,4
Woubrugge ZH	1,97	11,0
Woudenberg U	0,99- 1,13	5,5 - 6,3
Woudrichem NB	1,80	10,1
Wûnseradiel F	1,2	6,7
Wijchen Gld	1,15	6,4
Wijdewormer NH	1,5	8,4
Wijhe O	1,43- 2,23	8,0- 12,5
Wijk, De Dr	1,43	8,0
Wijk aan Zee NH	1,5	8,4
Wijk bij Duurstede U	1,43 - 1,73	8,0 - 9,7
Wymbritseradiel F	1,2	6,7
Wijngaarden ZH	2,2	12,3
Ijmuiden NH	1,5	8,4
IJsselham O	0,89- 0,98	5,0 - 5,5
IJsselmuiden O	2,14- 2,23	12,0 - 12,5
IJsselstein U	2,12 - 2,22	11,9 - 12,4
Zaandam NH	1,5	8,4
Zaandijk NH	1,5	8,4
Zaanstad NH	1,5	8,4
Zaltbommel Gld	2,06	11,5
Zandvoort NH	1,5	8,4
Zederik ZH	2,38	13,3
Zeeland NB	2,33	13,0
Zeevang NH	1,5	8,4
Zeewolde Fl	0,74	4,1
Zegveld U	2,06	11,5
Zeist U	0,88 - 1,22	4,9 - 6,8
Zelhem Gld	1,6	9,0
Zevenaar Gld	0,97	5,6
Zevenhoven ZH	2,06	11,5
Zevenhuizen- Moerkapelle ZH	1,55- 1,65	8,7 - 9,0
Zierikzee Z	2,52- 2,7	14 - 15
Zoelen G	1,94	10,8
Zoetermeer ZH	1,55- 1,65	8,7 - 9,0
Zoeterwoude-dorp ZH	2,0	11,1
Zoeterwoude-Rijndijk ZH	1,97	11,0
Zuidhorn Gr	1,5	8,4
Zuidlaren Dr	1,5	8,4
Zuidwolde Dr	2,14	11,9
Zundert NB	1,6	9,0
Zutphen Gld	1,04 - 1,8	5,8 - 10,1

Plaats	In mmol/l	in °D
Zwaag NH	1,5	8,4
Zwartsluis O	2,14- 2,23	12,0 - 12,5
Zweeloo Dr	1,5	8,4
Zwolle O	2,08 - 2,43	11,6 - 13,5
Zwijndrecht ZH	2,71	15,2
Zijderveld ZH	2,2	12,3
Zijpe NH	1,5	8,4